

МОДЕЛ НА ГЕОПОЛИТИЧЕСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНА СИГУРНОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

инж. Иван Желязков; инж. Димитър Белелиев

MODEL OF GEOPOLITICAL STRATEGY FOR ENERGY SECURITY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA

eng. Ivan Zhelyazkov; eng. Dimitar Beleliev

Abstract:

The ability to write about Energy security and Geopolitics as science came just in time because of the importance of the problem itself and its connection to an objective understanding of the past, present and future of national security and the national interests of the country in the 21st century.

Through the prism of geopolitical modeling, the main up-to-date question is whether this is the greatest challenge of the information society, of the third technological (information) revolution. Given the importance of the human factor in the structure of public relations as a phenomenon in making foreign-policy decisions in the field of energy and security:

Energy security is a topic that focused on itself broad public and expert analytical attention in the recent years. It is closely linked to the great theoretical question of the changing concept of security as a whole by enriching the latter with new aspects and formatting subtypes of the concept of 'security'.

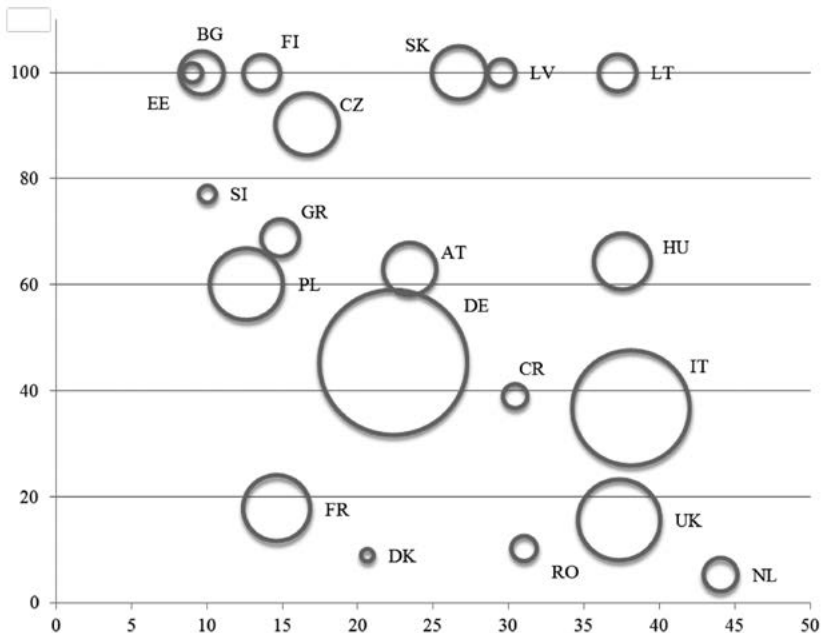
Понастоящем ЕС внася 53 % от енергията, която консумира. Зависимостта от вноса на нефт е почти 90 %, природния газ - 66 %, и в по-малка степен по отношение на твърдите горива - 42 % и на ядреното гориво - 40 %.

Сигурността на енергийните доставки засяга всяка държава членка, независимо че някои държави са по-уязвими от други. Това важи особено за по-слабо интегрирани и свързани региони като Балтийския регион и Източна Европа.

Най-належащият въпрос във връзка със сигурността на енергийните доставки е силната зависимост от един външен доставчик. Това е особено вярно за природния газ, но важи и за електроенергията: В шест държави членки Русия е единствен външен доставчик за целия техен внос на газ, а в три от тях над една четвърт от общите енергийни нужди се покриват чрез природен газ.

ЕС плаща за внос на енергия над 1 млрд. EUR на ден, като това е над една пета от общия внос на ЕС. ЕС внася нефт и нефтопродукти за над 300 млрд. EUR, от които една трета от Русия. 2

Енергийната сигурност на ЕС трябва да се разглежда също в контекста на нарастващото търсене на енергия в световен мащаб, което се очаква да се увеличи с 27 % до 2030 г., и на важните промени в търговските и енергийните потоци.

Фигура 1: Зависимост от доставките на природен газ от Русия

Хоризонтална ос: % дял на природния газ в енергийния микс; Вертикална ос: % дял на руския природен газ в националното потребление на природен газ; Размер на окръжностите: обем на импортирания руски природен газ. Прогнозите са основани на предварителни данни от промишлеността за 2013 г., включващи обемите природен газ, търгуван от руски дружества, който не е непременно произведен в Русия.

През последното десетилетие, потреблението на природен газ в Европа стабилно расте, като неговият пик е бил през 2010 г. - 597 млрд. куб.м./год. След 2010 г., потреблението започва постепенно да спада, като за периода 2010 -2014 г., процентът на намаление е 23%. Основният източник на това намаление е секторът електроенергетика, където

равнището на потребление е спаднало до нивата от началото на 2000 г. Италия е намалила потреблението на природен газ в сектора електроенергетика с 49% - от 33 млрд. куб.м./г., през 2008 г., на 16 млрд. куб.м./г., през 2014 г., Великобритания с 43% - от 24,8 млрд.куб.м./г., до 14,2, млрд. куб.м./г., Испания с 72,5% - от 16 млрд.куб.м./г., на 4,4 млрд.куб.м./г.

В сектора промишленост намалението е още по-голямо. До кризата през 2008 г., годишно потребление под 100 млрд. куб. м./г. е регистрирано само през 1976 г.

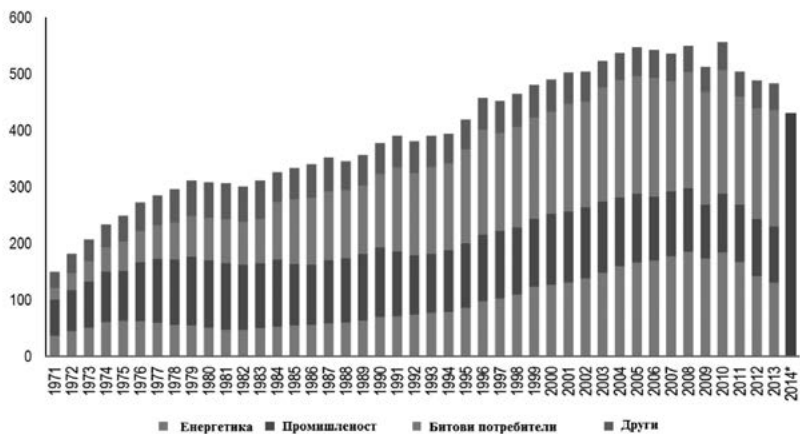
Доминирацият сектор, който консумира природен газ в Европа са битовите и малките небитовите (дребен бизнес) потребители. При него се наблюдава, в най-голяма степен, стабилност при потреблението – от 2003 г., годишното потребление варира в рамките на 200 – 210 млрд.куб.м./г.

Пикът на потреблението на газ в промишлеността е бил през 2003 г., но от тогава до 2014 г., отчетеното намаление е повече от 20%. През 2013 г. годишното потребление е било 104 млрд.куб.м./г. Това намаление се дължи на извеждане от експлоатация на енергоемките производства и въвеждането на мерки за енергийна ефективност. 3

В периода след икономическата криза се наблюдава ръст на икономиката, но той може да доведе единствено до временно повишение на потреблението на газ в рамките на 5-7 %, като цяло трендът е към намаление на потреблението на природен газ.

Миксът от газови доставки в Европа е на път драстично да се промени в рамките на следващите 20 години. Това е резултат от намаляването на добива на природен газ в страните от Европейския Съюз и Норвегия. През 2014 г. миксът от доставки на природни газ за Европейския съюз е съставяван от добив от страни членки на ЕС, Русия, Норвегия, Северна Африка и LNG внос от Катар и САЩ.

През последните години собственият добив е спаднал от 221 млрд. куб.м./г., през 2005г. – 42 % от общото количество природен газ, до 144 млрд.куб.м./г., а през 2014 г. – 34%. Намаляването на добива в ЕС спомага за увеличението на вноса от Норвегия, който бележи ръст от 14 % 2005 г., до 23% през 2014 г., през периода 2005 г. – 2010 г., доставките от Русия леко са намалели, но през 2014 г., са се възвърнали на предишните си нива, поради пускането на нови газови трасета в експлоатация. За 2014г. Русия държи 27 % от общото количество на природен газ, за потребление в ЕС. Южните Европейски страни са захранвани с природен газ чрез тръбопроводи от Северна Африка. Тяхното потребление е било 7% от общото за 28-те страни членки. Други 9% са доставки , главно от Катар и САЩ, през LNG терминали. За периода 2010 г.-2014 г., тези доставки бележат двоен ръст.

Фигура 2 : Потребление на природен газ по групи потребители – млрд. куб.м./г.

През 2015 г. Норвегия е доставила 113 млрд.куб.м. газ на страните в ЕС. За 2015 г. Испания е внесла 15,5 млрд. куб.м. газ от Алжир, през интерконекторните си връзки с Алжир и Мароко, а Италия е внесла 14 млрд. куб.м. от Либия и Алжир по други два интерконектора. Общото количество на внесения природен газ от Северна Африка възлиза на 29,5 млрд. куб. м.

Русия доставя газ в Европа през Украйна, Беларус и по дъното на Балтийско море. През 2015 г. тя доставя 62,9 млрд.куб.м. по трасето през Украйна, като голяма част е била за покриване на нуждите от природен

Фигура 3 : Дял на вноса на природен газ по газопроводи от Русия

газ на Словакия – 37 млрд.куб.м. Значителни количества са били доставени и до Румъния, Унгария и Полша – съответно 16.4 млрд.куб.м., 5.8 млрд.куб.м. и 3.7 млрд. куб.м. През 1990 г. в експлоатация е пуснат „Ямалския газопровод“, свързващ Русия и Полша, през Беларус. През 2015 г. 36 млрд.куб.м. газ са били доставени в ЕС по този маршрут. Най-новата газова връзка между Русия и Германия, респ. ЕС е „Северен Поток“, който е пуснат в експлоатация през 2011 г. Балтийските страни членки на ЕС и Финландия са директно свързани с газоразпределителната мрежа в Русия. За собствените си нужди, Турция доставя природен газ от Русия през тръбопровода „Син Поток“ и през България. Останалите доставки за Турция са по газопроводи от Азербайджан – през Грузия и Иран.

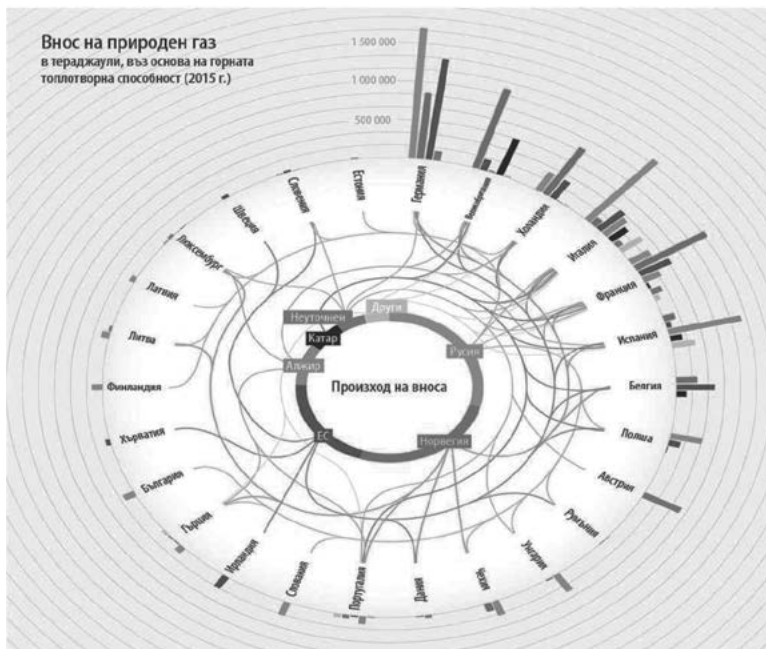
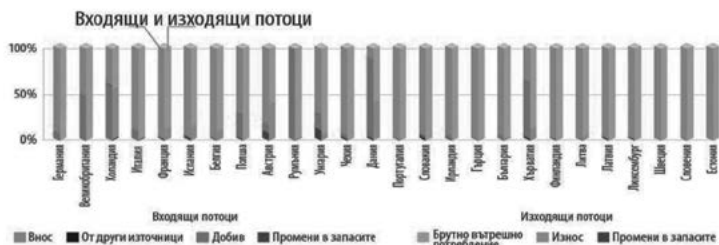
По отношение на доставките на втечен природен газ, може да се каже, че редица Европейски страни имат изградени такива терминали, по които внесените количества природен газ са както следва: 13.6 млрд. куб.м за Великобритания, 12.5 млрд. куб.м. за Испания, 7.6 млрд. куб.м. за Турция, 6 млрд.куб. м. Италия и 5.6 млрд. куб. м. за Франция. По-малки количества са били внесени през терминалите в Португалия, Гърция, Холандия и Литва. На фиг. 4 е представена карта с внесените количества природен газ, към страни потребителки през 2015 г. и 2014 г. (червени цифри).

Според публикувани данни от Eurostat, през 2015 г. и 2016 г., руският газ е съставлявал съответно 37,5 % (2015 г.) и 38,2% (2016 г.).

Данните по-горе показват, че делът на руски газ се увеличава. При проведени симулации, на газовия пазар в Европа, резултатите потвърждават сегашната ситуация. Към 2035 г. Русия ще доставя около 33-35 % от необходимите количества природен газ. Това увеличение се дължи основно на намаляващата роля на добива реализиран в Европейския съюз и Норвегия.

След направен анализ на зависимостта от енергийни източници в Европейския Съюз, Европейската комисия публикува данни за степента на енергийна зависимост за страните членки на ЕС, както и за страните, които членуват в Европейското икономическо сътрудничество. Като най-застрашени са Белгия, Малта, Ирландия, Кипър и Люксембург.

Делът на първите два най-големи доставчика на газ за Европа, е по-голям от 50 % от общата консумация. Този факт излага на висок риск енергийната сигурност на съюза. Докато риска от прекъсване на доставките от Норвегия е минимизиран до нула, то рискът от прекъсване на доставките от Русия остава висок. Начина за намаляването му е диверсификация на доставчиците и на трасетата и оптимизация на потреблението.

Фигура 4: Енергиен баланс: Откъде идва газът и как се използва

След присъединяването на нови страни-членки, енергийният микс на съюза се промени. Някои от новоприсъединилите се нямат алтернативи на доставките на природен газ и са принудени да купуват от един доставчик – Руската Федерация. Този факт засилва опасенията за енергийна зависимост от Русия. За някои страни, получаването на повече руски газ и изграждане на нови трасета към Русия, означава повишаване на риска от зависимост от нея. За други страни, основно в западна Европа, повече руски газ и нови тръбопроводи може да се интерпретира като диверсифициране на портфолиото от доставки.

Фигура 5 : Газова инфраструктура

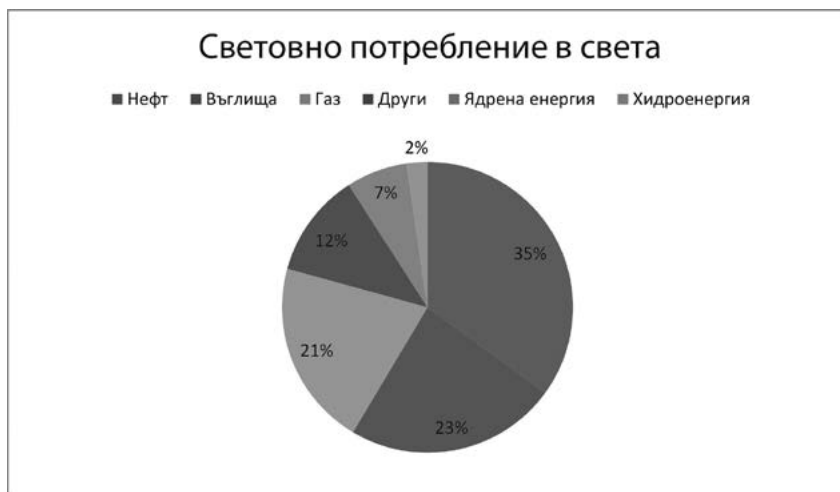
Стратегия за енергийна сигурност на ЕС (2014). Енергийната сигурност на ЕС е една от най-важните политики на европейските държави. Това е стратегия, чиято цел е да се постигне енергийна независимост на региона и да се гарантира енергийната сигурност на всички членки на ЕС.

Очевидно енергийната сигурност е един от ключовите фактори, гарантиращи стабилното функциониране и развитие на всяка държава. Следователно една от най-важните политики на европейските държави е енергийната сигурност на ЕС. Тъй като страните от Европейския съюз в по-голямата си част са вносители на енергийни ресурси, политическият контекст на отношенията с доставчиците и транзитните страни на енергийни ресурси се превръща в основен фактор за осигуряване на енергийна устойчивост.

През последното десетилетие въпросите на енергийната сигурност станаха най-важните и актуални за ЕС. В съвременния свят има тенденции към изчерпване на изчерпаемите природни ресурси, особено на тези, необходими като въглеводороди. От своя страна тези промени водят до по-високи цени на енергията, до по-голямо търсене и по-високи цени на енергията, въпросът за поддържане на енергийния баланс става много важен. Международната агенция по енергетика не прогнозира спад в следващите две десетилетия, а по-нататъшно увеличение на цените на петрола, което ще бъде придружено от спад на резервните мощности. Проблемите с енергийните доставки са особено актуални за страните от ЕС, тъй като има редица причини за това.

По отношение на потреблението на енергия нуждите на ЕС са на трето място след САЩ и Китай. Важен източник на енергия е Северно море, чиито ресурси, според експертите, при сегашните темпове на производство на енергия ще са достатъчни за следващите осем години, което ще доведе до още по-голяма зависимост на ЕС от чуждестранните енергийни доставки в сравнение със САЩ.¹

В резултат на активните интеграционни процеси, разширяването на ЕС, се наблюдава и увеличаване на потреблението на енергия, тъй като повечето източноевропейски страни в миналото са били част от енергийната система на СССР, което създава нови трудности при създаването на единна европейска система за енергоснабдяване. Ако сравним показате-

Фигура 6 : Световно потребление

лите за потреблението на енергия през 70-те и през 2000-те, разликата се увеличи с 40%.

Отношенията в енергийния диалог между ЕС и Русия остават доста напрегнати. На настоящия етап Русия се опитва да осигури ролята на влиятелен участник, като активно използва енергийни лостове в сферата на политическите и икономическите въпроси. Русия не прие условията на един от определящите документи в европейската енергийна политика - Енергийната харта на ЕС, а също така многократно влиза в енергийни спорове с Украйна и Беларус.

По този начин, покачването на цените на енергията и постоянното ескалиране на глобалното търсене на енергия, което се очаква да нарасне с около 60% през следващите 20 години, доведе до 8

голям дебат за това как да се справим с енергийните нужди в бъдеще. От своя страна, за ЕС с неговите 27 държави-членки е и енергийната сигурност се превърна в приоритетна част от политиката. Около 50% от вноса в ЕС идва от неговите енергийни нужди. В процеса на текущите промени експертите на Европейската комисия прогнозира увеличение на броя до 65% до 2030 г.

По количествени показатели 27 държави-членки и държави от ЕС представляват около 17% от общото потребление на енергия в света. Европа внася около 50% от общото енергоснабдяване - малко над 80% нефт и около 57% природен газ.

Зависимостта му от вносни енергийни източници, особено от природен газ, се очаква да нарасне значително през следващите десетилетия. Русия, Норвегия, Близкият Изток и Северна Африка са най-големите доставчици на енергия в ЕС.

Европа покри 40% от нуждите си от газ (от 2008 г.) и 32% от нуждите от петрол (към 7 септември 2011 г.) поради внос от Русия.

Последните изчисления на анализаторите на Deutsche Bank сочат, че през 2030 г. Европейският съюз ще внесе до 93% нефт и 84% природен газ.

Експертите прогнозира, че потреблението на природен газ в ЕС ще се удвои през следващите 25 години, а природният газ от своя страна е необходим елемент от производството на енергия на европейския пазар. Понастоящем потреблението на природен газ в ЕС представлява 18% от глобалното потребление. Очаква се вносът на газ в Европа да достигне малко над 80% от общото потребление през 2030 г.

За първи път опасенията на Европа за нейната енергийна сигурност бяха провокирани по време на арабското петролно ембарго през 70-те години. Именно ембаргото помогна да се подчертаят три основни про-

блема. Първо, възникна въпросът за необходимостта от разширяване на сътрудничеството в областта на енергийната политика между самите европейски страни и между Европа и световните производители на енергия. Второ, стана ясно, че са необходими институционални механизми за засилване на координацията в случай на бъдещи прекъсвания на доставките. Трето, консенсусът се проявява във факта, че Европа трябва да разработи стратегия, която да не позволи тя да стане жертва на опитите на износителите да използват енергията като политическо и икономическо оръжие в бъдеще.

Създаването през 1974 г. на Международната агенция по енергетика, която се превърна в инструмент на Европа за наблюдение и анализ на енергийните пазари, беше първият отговор на ембаргото. Освен това европейските страни се стремят да разработят стратегии за диверсификация на енергийните доставки. След ембаргото европейските страни започнаха да разглеждат Русия и други евразийски страни като потенциални доставчици на енергия.

През 1991 г. ЕС изготви Декларацията за енергийната харта като инициатива, насочена към насърчаване на сътрудничеството в областта на енергетиката и диверсификация на енергийните доставки в Европа. Декларацията беше последвана от Договора за енергийна харта през 1994 г., който влезе в сила през 1998 г., установявайки система от правила и споразумения за улесняване на международното енергийно сътрудничество. Към днешна дата 51 държави и ЕС подписаха или се присъединиха към Договора. Споразумението има за цел да създаде равни правила по отношение на насърчаването на чуждестранните инвестиции в енергия, свободната търговия с енергийни материали, продукти и оборудване; свобода на транзит на енергия през тръбопроводи и мрежи; подобряване на енергийната ефективност чрез осигуряване на механизми за решаване на спорове.

След подписването на Договора за енергийна харта Европейската комисия използва съществуващите компетенции в политиките за конкуренция и опазване на околната среда и защита на потребителите, за да се опита да оформи европейската енергийна политика в различни посоки. Те включват насърчаване на вътрешния енергиен пазар, разработване на алтернативни източници на енергия, както и в сътрудничество с Върховното представителство на ОВППС, в търсене на колективен подход към външни отношения с настоящи и бъдещи доставчици на енергия.

В Зелената книга от 2006 г. отношенията на ЕС в енергетиката бяха определени като основни за енергийната сигурност и стабилността на ЕС. Друга важна цел беше разширяването на вътрешния енергиен пазар на

ЕС до съседните страни, което доведе до подготовката и подписването на многостепенни форми на сътрудничество: споразумения за партньорство и сътрудничество, меморандуми за разбирателство, споразумения за асоцииране, механизми в рамките на Европейската политика за съседство и др.

ЕС беше разглеждан като „ключов участник в развитието на международните споразумения“, който включваше разширяване на регулаторната рамка на ЕС извън ЕС.

Под влияние на съвременните предизвикателства, най-новите политически решения на членовете на ЕС се фокусират върху подобряване на енергийната ефективност, разработване на възобновяеми източници и използване на екологично чисти източници на гориво, както и намаляване на общите емисии на парникови газове.

Всички тези тенденции допринесоха за приемането на редица важни промени в ЕС, а именно разработването на нова енергийна стратегия, която е отразена в редица регулаторни документи.

Основните точки на стратегията засягат следните точки;

- подобряване на сигурността на енергийните доставки;
- осигуряване на конкурентоспособност на европейската икономика въз основа на достъпна енергия;
- устойчиво развитие на собствената енергийна система;
- провеждане на ефективна политика в областта на околната среда.

Основата на новия подход следва да бъде Единната енергийна политика на Европейския съюз, която се основава на шест принципа - единство на действията, интеграция на националните пазари, солидарност на действията, устойчивост и разнообразие на източници, ефективност и научно-технически прогрес и насочени към създаване на устойчив, конкурентен и надежден енергиен пазар.

В резултат на това ЕС трябва да стане световен лидер в енергийната реформа и развитие.

Въпреки факта, че 27 държави-членки поверяват част от своя национален суверенитет (компетенции) на институциите на ЕС в различни сектори като икономическа, търговска политика, енергийната политика основно остава в компетентността и отговорността на самите държави. Решенията относно дългосрочните покупки на нефт и газ, развитието и подобряването на енергийната инфраструктура, както и използването на конкретни горива продължават да се вземат на национално ниво от отделните държави-членки. Вътрешните фактори включват непрекъснато растящите цени на енергията, намаляването на производството на енергия в Европа и разпокъсаността на вътрешния енергиен пазар, които предизвикаха опасе-

ния относно способността на Европа да посрещне собствените си енергийни нужди в бъдеще. Сред външните фактори заслужава да се отбележи: нарастващото глобално търсене на енергия от растящи икономики като Китай и Индия; поддържане на нестабилност в енергийните региони; нарастващата заплаха от терористични атаки именно върху енергийни съоръжения; Очевидната готовност на Русия да използва енергийната си сила за политически цели; нарастващо обществено недоволство от влиянието на производството и потреблението на енергия върху глобалните климатични промени. Неочакваната ескалация на ситуацията в арабския свят също допринася за увеличаване на опасенията относно енергийната сигурност на региона. Арабската пролет, която доведе до поредица от революции на страните от Северна Африка, бунтове и граждански войни в арабските страни, с директни последици, повлияха на прекъсванията в доставките на енергия за Европа. Нестабилността в региона влоши проблема със сигурността при осигуряването на производството и доставките на нефт и газ за европейските страни, а държави като Италия и Испания пострадаха най-много. По този начин регионът, който е геоикономически важен, пряко свързан с Персийския залив и Каспийския регион, където са концентрирани до 70% от световните запаси от нефт и 40% от световните газови запаси, в момента се характеризира с висока степен на нестабилност.

Нефтената и газовата криза между Русия и граничните съседи също подтикнаха страните от ЕС да координират външната политика за гарантиране на сигурността и диверсифициране на енергийните доставки. За тази цел държавите-членки на ЕС се съгласиха да започнат сътрудничество в процеса на формиране на външната политика, като се съсредоточиха върху разширяване на политическото сътрудничество, както и увеличаване на инвестициите в енергийната инфраструктура на транзитните страни и страните производители. За тази цел европейските държави определиха регионите на Централна Азия и Каспийско и Черно море като координатори за такива дейности. Освен това ЕС призова за установяване на европейски енергиен диалог със стратегическите африкански страни. Водещият проект на ЕС в Централна Азия и Каспийския регион е газопроводът Набуко. Предложението за тръбопровод (първоначално се изискваше финансиране от ЕС в размер на 7 милиарда долара, сега експертите преценяват, че може да струва 15 милиарда долара), в резултат на което ще донесе газ от Централна Азия и Каспия в Европа, заобикаляйки Русия. Въпреки това потенциалът да започне изграждането на съвременен тръбопровод беше представен преди няколко години и много експерти се съмняват във жизнеспособността на проекта.

За Русия някои държави-членки се надяват да институционализи-

рат общи ангажименти за пазарните принципи, установени в Договора за енергийна харта чрез Енергийния диалог между Русия и ЕС и чрез ново споразумение за партньорство и сътрудничество. Въпреки това двустранните енергийни споразумения между някои държави-членки, по-специално Германия, Италия и България, от една страна, и Русия, от друга, подчертават продължаващите разногласия в рамките на ЕС относно това как най-добре да се прави бизнес с Русия.

Каспийският и централноазиатският регион не е равносилен на енергийния потенциал на Русия, но той може да играе ролята на друг важен алтернативен източник на нефт и особено на газови ресурси. Диверсификацията на вноса на газ в Европейския съюз в бъдеще до 2020 г. поради извършената работа може да доведе до допълнителни 300 милиарда кубически метра в допълнение към 150 милиарда кубически метра руски газ.

Стратегията на Европа е насочена към укрепване на отношенията със страните от Централна Азия, за да се осигури свободен достъп до енергийния пазар. Въпреки това, както много експерти, изучаващи отношенията между Централна Азия и ЕС, отбелязват, че ЕС все още е далеч от региона на Централна Азия. Европа ще трябва да направи много, за да заеме силна позиция на енергийния пазар, тъй като Централна Азия и Казахстан не са само в сферата на интересите на ЕС.

Укрепването на позицията на ЕС в региона се дължи на намерението на ЕС да диверсифицира американското и руското политическо влияние и да пренесе тези отношения в икономическата равнина. ЕС е основен потребител на износа за страните от Централна Азия и с диверсификацията на енергийните потоци и разширяването на енергийната система страните от Централна Азия ще получат стабилен пазар. Европа търси начини за пазарите в Централна Азия, за да предотврати ситуации като тази, когато Русия прекъсва доставките на газ през Украйна, а дългите прекъсвания в доставките на енергия са опасни за икономиката и могат да дестабилизират не само една държава, но и цели региони. Това прави Европейския съюз изключително заинтересован от диверсифициране на енергийните ресурси на доставчиците и маршрутите.

Новите стратегически цели на ЕС в областта на енергийните доставки се отразяват в редица правни актове, предназначени да решават конкретни проблеми, както в регионалния енергиен сектор, така и в рамките на международните отношения на ЕС с доставчиците на енергия.

При такива обстоятелства Европейската комисия се стреми да засили многостранните механизми, включително Енергийната харта, за по-добра координация на глобалните енергийни политики между потре-

бителите, транзитните страни и страните производители.

Въпреки че европейските лидери говорят по-вербално за необходимостта от разширяване на сътрудничеството в областта на енергетиката, успехът на енергийната стратегия на ЕС вероятно ще зависи от способността на държавите-членки да преодолеят различията в решаването на трите основни задачи. Първо, как да установим силни партньорства с производители на енергия и транзитни региони, второ, как да използваме и развиваме традиционните и алтернативни енергийни източници, опитвайки се да ограничим общото потребление и трето, как да създадем ефективни вътрешни системи, които да гарантират надеждни и безопасни енергийни доставки за цяла Европа.

В областта на енергийната сигурност, в рамките на новата стратегия, беше предприет курс за диверсификация на енергийните вектори на страните от Европейския съюз, който би трябвало да допринесе за намаляване на зависимостта на ЕС от само един доставчик, разширяване на източниците на енергоснабдяване, пътища за доставка, както и допринася за увеличаване на запасите от нефт и газ.²

В последните няколко години беше постигнат голям напредък по отношение повишаването на енергийната сигурност на Европа. Въпреки тези постижения Европа продължава да е уязвима за енергийни сътресения. Поради това в Европейската стратегия за енергийна сигурност се определят редица конкретни мерки за укрепване на устойчивостта на Европа и намаляване на нейната зависимост от вноса на енергия.

Принципи на модела, по които трябва да се развиват турско-българските отношения в енергийната област в контекста на членството на България в европейския съюз:

Енергийната сигурност на Съюза е неразделна част от рамката за 2030 г. за политиките в областта на климата и енергетиката и следва да бъде одобрена съвместно от Европейския съвет. Преминването към конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност ще намали използването на вносни изкопаеми горива, като намали търсенето на енергия и даде възможност за използване на възобновяеми и други местни източници на енергия. В краткосрочен план:

- За бъдещи периоди Съюзът трябва да подобри своята готовност за случаи на нарушения на енергийните доставки. Съществуващите европейски механизми за реагиране в непредвидени ситуации, както и механизми за солидарност следва да бъдат подсилени въз основа на оценки на риска, координирани от Комисията, заедно с държавите член-

ки, регулаторите, операторите на преносни мрежи и енергийните оператори, с цел да се повиши устойчивостта. Съюзът трябва също да работи заедно с международните си партньори по разработването на нови механизми за солидарност в областта на природния газ и използването на съоръжения за съхраняване на газ.

- При нови инвестиции и в инфраструктурата, извършвани от доставчици в доминиращо положение, трябва да се спазват всички правила на вътрешния пазар и конкуренцията. По-конкретно, проектът „Южен поток“ е преустановен.

- Съюзът следва да работи в тясно сътрудничество със своите съседи и партньори в рамките на Енергийната общност, особено с Украйна и Молдова, за подобряване на енергийната сигурност. В това отношение трябва да бъде приветствано сключеното неотдавна споразумение за обратни потоци между Словашката република и Украйна. В средносрочен и дългосрочен план.

- В Европа трябва да се постигне по-добро функциониране и по-голяма степен на интеграция на енергийния пазар. Следва да се ускорят приоритетните проекти, за да се обединят съществуващите енергийни острови и да се гарантира изпълнението на съществуваща цел за свързване с междусистемни връзки на поне 10 % от инсталираните мощности за производство на електроенергия до 2020 г. До 2030 г. държавите членки трябва по план да постигнат целта за междусистемно свързване на 15 % от мощностите.

- Съюзът трябва да намали своята външна зависимост от определени доставчици, като диверсифицира своите енергийни източници, доставчици и трасета. По-специално, следва да се работи за укрепване на партньорството с Норвегия, ускоряване на южния газов коридор и насърчаване на изграждането на нов газоразпределителен възел в Южна Европа.

- Енергийната сигурност и преходът към икономика с ниска въглеродна интензивност следва да бъдат приоритети на прилагането на финансовите инструменти на ЕС за периода 2014-2020 г., по-специално с помощта на Европейския фонд за регионално развитие и Механизма за свързване на Европа, „Хоризонт 2020“ и Европейския инструмент за съседство и партньорство. Те следва също така да бъдат водеща цел при използването на инструментите за външни действия на ЕС, като например механизма за инвестиции по линия на добросъседството, и инвестиционния механизъм за Западните Балкани, Европейската инвестиционна банка и на Европейската банка за възстановяване и развитие.

- Необходима е по-тясна координация на националните енергийни

политики, за да се намери убедителен отговор на предизвикателството, което представлява енергийната сигурност. Избраните на национално равнище варианти по отношение на енергийния микс и енергийната инфраструктура засягат други държави членки, както и Съюза като цяло. Държавите членки трябва по-добре да информират другите държави членки и Комисията, когато определят своите дългосрочни стратегии в областта на енергийната политика и подготвят междуправителствени споразумения с трети държави. Необходими са допълнителни усилия, за да се гарантира по-добро взаимодействие между енергийните цели и външна политика и да се заеме единна позиция спрямо нашите партньори.

Малая енергетика России.//cyberleninka.ru

<https://cyberleninka.ru/article/n/malaya-energetika-rossii-analiz-tekuschego-sostoyaniya-i-perspektivy-razvitiya> [20.09.2019]

Предизвикателства и проблеми на енергийната сигурност на България.//bulenrgyforum.org

<https://bulenergyforum.org/bg/statia/predizvikatelstva-i-problemi-na-energiynata-sigurnost-na-blgariya> [20.09.2019]

Предизвикателства и проблеми на енергийната сигурност на България.//bulenrgyforum.org

<https://bulenergyforum.org/bg/statia/predizvikatelstva-i-problemi-na-energiynata-sigurnost-na-blgariya> [20.09.2019]

Природен газ: защо Европа се нуждае от сигурни доставки.//europarl.europa.eu

<http://www.europarl.europa.eu/news/bg/headlines/economy/20170911STO83502/priroden-ghaz-zashcho-evropa-se-nuzhdae-ot-sighurni-dostavki> [20.06.2019]

Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg

https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]

Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg

https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]

Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg

https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]

Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and

Policy Challenges.//books.google.bg
https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]
Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg
https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]
Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg
https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]
Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg
https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]
Szulecki, Kacper. Energy Security in Europe: Divergent Perceptions and Policy Challenges.//books.google.bg
https://books.google.bg/books/about/Energy_Security_in_Europe.html?id=R5trswEACAAJ&redir_esc=y [Посетено на 20.09.2019]
Съобщение на комисията до Европейския парламент и Съвета.//eur-lex.europa.eu
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0330&from=EN> [Посетено на 20.09.2019]